

Renășterea Română

Director: Eugen Goga
Șef-redactor: I. U. Soric
Secretar de redacție: Al. A. Hodoș

Anul I Sibiu, Duminică 12 Octombrie 1918 Nr. 213

ABONAMENT
De 1/2 an : 75 lei - 150 K
De 1 an : 125 lei - 250 K
De 3 an : 350 lei - 750 K
Numărul 10 lei

Viitorul

Nu e vorba de exzelentul nostru confrate „Viitorul” dela București. E vorba de un alt ziar cu același nume, „The Future”, care apare la Londra sub direcția prim ministrului Angliei, Lloyd George, și cu colaborarea tuturor ministrilor Angliei. Acest ziar acum s'a pornit în capitala engleză și despre el vrem să vorbim cu cetătorii noștri.

N'avem obiceiul să facem totdeauna comparație între manifestările vieții politice din apus și între felurile aspecte ale politicii românești. Ar fi să obosim prea mult opinia noastră publică, dându-i zilnic o doză din otrava unei îndoeli inutile.

Atunci când faptele pe cari le înregistrăm în occidental luminat trec cu vre-o câteva veacuri peste noi suntem însă dator să intervenim, tulburând o clipă tihna bărbaților politici români, cari desigur că au și alte treburi mai bune de făcut, decât să urmărească mereu dezvoltarea vieții publice anglo-saxone, bunăoară.

Acesta e și cazul de astăzi. N'am mai releva evenimentul apariției unui ziar redactat de un prim-ministru și colegii săi, dacă el nu ni ar dovedi în mod prea brutal la ce depărtare ne găsim noi de viața politică engleză, în care miniștrii simt necesitatea de a sta zilnic de vorbă cu poporul printr'un ziar. E o depărtare pe care nu o merităm, cu toată întârzierea cu care am intrat în istoria universală.

Noi nu cerem oamenilor noștri politici să scrie zilnic la gazetă. Noi nu le-am cere nici să citească gazete, cărți și alte hârtii tipărite. La urma urmelor, cum au trăit până acum fără aceste bunătăți, pot să hălăduiască și de aci înainte spre fericirea neamului și a umanității. Când Lloyd George nu știe cum să caute contactul mai des și mai apropiat cu opinia publică engleză și când nu găsește alt mijloc mai potrivit pentru a stabili acest contact, decât printr'un ziar pe care să-l scrie el, noi putem să cerem ca oamenii noștri politici să nu-și uite cel puțin atât, că există o opinie publică românească. Nu-i așa?

Din felul cum s'a desfășurat criza de guvern și mai ales din deslegarea crizei vedem cu năhnire că diriguitorii vieții noastre politice, în graba lor de a soluționa cât mai bine desigur numai problemele capitale ale neamului, au uitat cu desăvârșire că mai este aici, între Nistru, Dunăre și Tisa, un popor românesc, care poate că ar avea și el o voință. Au uitat diriguitorii noștri acest popor cu care un Lloyd George, prim-ministru și redactor de gazetă, s'ar fi înțeles, întrebându-l și sfătuindu-l.

Dar, nu, la noi marea taină a politicii românești se desleagă în alcovuri bine capitonate. La noi, de câte ori se ivește problema mare, bărbații politici se trag ca melcii în căsuliile lor, evitând orice legătură cu mulțimea.

Nu mai așa s'a putut întâmpla ca atunci când prim-ministru Angliei se cobora în mijlocul maselor, scriind ca prim-ministru un ziar, noi să ne trezim peste noapte cu un guvern de generali. Numai așa se poate ca, pe când guvernul englez aleargă la cel mai expeditiv mijloc de a comunica cu poporul, noi să tângim sub povara unei dictaturi.

Comparația tristă pe care o facem să nu-i tulbure însă prea mult pe cetătorii acestui ziar. Viitorul nostru, oricât s'ar sbate politicianii români, totuși va fi acela pe care ni-l indică și Lloyd George prin graul său, din care noi știm să tragem învățătura cuvenită.

Eugen Goga

Cele dintâi valuri de asalt

Rapoartele oficiale ale direcțiunii lucrilor aduc știri resortului de culte, că în aceste zile s'a finit cu solemnitate deosebită deschiderea școlilor românești în toate orașele Transilvaniei. E o plăcere ochilor să vezi prin orașe noiul furnicar de copii îmbrăcați în strae dela țară, cum n'a fost nici odată de când Trăian ne-a oșezat pe aceste plășuri. Sunt cele dintâi valuri ale Românișmăii, cari dau asalt asupra învelor străine sămănate pe suprafața marii românești. În fiecare an se va ripăta această mișcare ritmică, în fiecare an se va face un pas înainte, se va desfința o barieră, se va cuceri un șid de oparare, până ce aceste pete negre vor dispărea definitiv în albastru și întinsa mare. Câte o scândură putredă va mai solta răscăuș pe creste de valuri, așteptând să fie aruncată din clipa în clipa de vre-o undă juroasă, pe un fărâș străin.

N'au fost aceste biete insule eruptive vulcanice, răsărite din adâncuri de mare, din convulsunile rărunchilor pământului ca să poată rezista vremii și valurilor. Ambii străine le-au creat artificial, le-au cărat cu roaba condusă de ideea nebună că pot ostupa o întinsă mare de roaba neputincioasă.

Și cu atât apoi costele pe margini de insule și priviu cu aer de stăpânitori marea ce se întindea la picioarele lor: o mare liniștită și supusă.

Dar iată marea s'a infuriat într'o și și toți stăpânii s'au umplut de spumă. Au început să fipe nervoase semnale de alarmă, să se întărească digurile, să se ia grabile măsurii de apărare.

Zărnici.
Valurile vor crește mereu. Pe orice cauta mânărire, și sfătuiți să și aducă aminte de biblie, de povestea lui Noe, să-și zidească corabie mare și încăpătoare, să-și strângă toate dobitoacele și să stea gata...
Aegrotus.

Contele Károlyi va fi dat judecăței?

— Ce spune ziarul „Pesti Hirlap” —

Ziarul „Pesti Hirlap” scrie un articol prin care cere darea în judecată a contelei Károlyi. Noul stat și noua ordine socială, spune „Pesti Hirlap” numai atunci va fi asigurată, dacă vom depăra toate minele periculoase și prin mătura justiției vom curăți viața publică de toate elementele suspecte. Trebuie să luăm în considerație, căci nu numai mișcările politice vor fi adunați și împiedecați de a fugi de darea de seamă. Nu numai istoricii, ci și cei ce au datorită să întreprindă anchete, va trebui să înceară urmărirea vinovaților, între cari e și contele Mihail Károlyi. Nimeni n'are drept să l partinească. Așteptăm dela noule state și cu deosebire dela guvernul din Viena și Praga, ca în vreme ce Ungaria va traduce în fața judecății pe boții ordinar, să nu apere pe cel ce au pregătit calea bolșevismului, cari pot fi trași în judecată pe motive de escrocherii.

Opinia publică maghară, îl acuză pe contele Károlyi pentru mișcările comise, arătând că era ministru președinte, cât și pe timpul când era președintele republicii, pentru cari fapte fiecare proletar l-ar fi tradus în fața tribunalului. Nimeni nu-l poate scăpa de sub pedeapsa legilor, nici rangul de nobil, nici meritul de a fi pornit revoluția.

Trebuie să pretindem extradarea lui Károlyi și traducerea lui în fața judecății noastre.

Despre păcatele politice nu vom vorbi acum. Pentru faptele politice nu urmărim pe nimeni. Dar pentru celelate fapte comise trebuie să și dea seama fiecare. E lucru știut, ceea ce a făcut Károlyi cu banii statului.

El e răspunzător pentru sumele cari au fost luate din vistieria publică sub diferite prețexte și împărțite între el și cei cari îl aparțineau și pentru escrocheriile comise în timpul domniei lui. Pretindem dela toate autoritățile urmărirea cea mai amănunțită atât a mișcărilor comise sub Kuhn, cât și sub contele Károlyi. Deoarece presupunerea noastră, că Károlyi a fugit de urmărirea autorităților e motivată, cerem extradarea lui!

Să nu se teamă nici unul dintre cei rătașiți în Octombrie sau Martie, că va fi urmărit pentru aceasta. Numai pe acela îl vom traduce în fața judecății cari au comis escrocherii și alte fapte ordinare.”

Insemnări zilnice

Numerotarea bolșevicilor

O, reformele sociale introduse de bolșevicii din Rusia! După desființarea căsătorilor, a urmat comunizarea femeilor. Acum căva timp ziarul a anunțat că printre mercenarii lui Troitzky e mare fierbere din pricina unei legi date de guvernul sovietelor, după care fiecare soldat din armata roșie va trebui să fie... șampilat (Fărăște, cu șampilă tot roșii). Cu alte cuvinte în vreme ce noi ne șampilăm coroanele, dincolo de Nistru se șampilează bolșevicii, ca să aibă „curs” numai între Moscova și Petrograd...

Acum, se dă de veste că, după propunerea lui Lenin, se va face loc o strălucită inovație în Rusia: se vor desfința toate numele de botz. Bolșevicii, cari sunt din principiu în contra botzului (mulți dintre ei erau contra... botzului înainte de a fi bolșevici), au hotărât ca nici un cetățean al republicii să nu mai poarte nume. Jos cu Mișal! Nu mai există I-aol! S'a stărșit cu Cătușal! Copiii maximaliști cari se vor naște de aci înainte, vor purta numele de familie al mamei (se înțeleg despre tată, cu sistemul amorului liber, nu se prea știe multe) — și în loc de nume de botz... un număr. Todorovici Nr. 1, Feodorov Nr. 5, Nicolaevici Nr. 10, Sasonov Nr. 3 și așa mai departe.

În caz când ar fi doi gemeni, se înțelege că cel venit mai pe urmă ar purta întocmai ca și cădăritul, un „bis”. E drept că cu sistemul numerotării bolșevicilor nu s'ar mai putea vedea după număr care e băiat și care fată, dar în privința a ceasta tot mai rămân mijloace pentru a se stabili deosebirea...

Prin urmare, o mamă de familie își va certa copiii cam în felul acesta:

- Astămpără-te numărul 3!
- Nu fi măgar, numărul 1!

Iar între îndrăgostiți, vor fi scene duloase. În loc de „iubita mea Netoșka”, bolșevicul care se respectă va începe să scrie de amor cu „iubita mea numărul 12...” (Ceea ce ar fi o ușurință, pentru că n'al confundă deșigur nici odată pe iubita numărul 3 cu iubita numărul 7).

Cât privește pe oamenii superșt și foși nu vor face niciodată al 13-lea copil, căci, numărul acesta, ca și numele de Tânase, poate să aducă nenoroc în casă.

În schimb, va fi o plăcere să auzi povestind:

— Dragă 9, m'am întâlnit ieri cu 7 și mi-a spus că 5 te așteaptă la 8, pe la 3, ca să vă duceți la 6 la 2...

Și să mai susțină cineva că nu e a-narhie la Moscova!

Interim

Armata și campania electorală

Marele cartier general a trimis comandamentelor următorul ordin circular:

„Marele cartier general este informat că ofițeri și gradele inferioare se dedau la acte de propagandă politică fie prin grai, fie prin scris.

Se atrage atențiunea tuturor, că militarilor activi inclusivii cel de rezervă etc., cari sunt mobilizați își păstrează și în timpul unui concediu temporal caracterul strict militar și ca atare le este interzis cu desăvârșire propagandă politică de orice natură.

Comandamentul este rugat a aduce aceasta de urgență la cunoștiința generală pe întreg teritoriul din zona afectată astfel ca acest lucru să fie știut și de militarilor alți și în prezent în concediu sau permisie. Totodată rog să binevoiați a lua cele mai severe măsuri împotriva militarilor cari se vor abate dela prevederile acestui ordin.”

Sârbii și situația din Ungaria

Belgrad. — Ziarul „Democrația” scrie într'un prim-articol următoarele despre situația din Ungaria: Dintre toți vecii noștri, în momentul acesta ungurii ne interesează mai mult.

Membrii noului cabinet ne sunt cu totul necunoscuți și la spatele lui Friedrich, șeful cabinetului, știm că nu stă nimeni.

Va rămânea la putere Friedrich cu câteva grupări din partidul radical? Se crede că în viitorul apropiat aceștia vor forma guvernul.

Noi voim să trăim cu ungurii în relații pacifice și prietenești. Pe noi ne interesează mai cu seamă viitorul.

În termeni scurți, dacă ungurii își vor întemeia noul lor stat pe baze democratice și vor recunoaște noule stări de lucruri, atunci în noi vor găsi vecini buni și pașnici. Că ungurii vor porni pe calea aceasta, ne va arata viitorul apropiat.

Convorbiri despre limbă

— Cele de înlăturat —

În broșura de „observări asupra limbii, cum s'a scrie în vremea de față”, pe care am publicat o sub titlul: „Știi românește?” în anul 1911, aduceam vorba și despre științele de pe atunci, și de mai înainte, în direcția unificării limbii noastre, și citam, între altele, cele spuse în a eastă privință într'o conferință ținută de dl profesor din București Ion Ciliu la Bran, satul d-sa de naștere: — „Domniilor învățători, — s'a adresat d-sa în special acestora, — îndreptați pe elevii d-voastră și nu le mai lăgađuți să zică, dar feriți-vă și d-voastră a zice că „merg pe clasa a patra” parcă ar merge pe vârful șurii, sau „capătă două doabe de pită și un zlot la săpătămă și 20 croceri la zi”. E bine să le socotiți greșelile ce fac, cu dreptă măsură, dar nu să le comuțați cu asorime, căci, de vor fi prea simțitori se îmbolnăvesc, țără să se lase a deveni morboși nici în ruptul caului; fiindcă în cazul acesta vor avea de lucru cu a-potepca, deși farmacia le stă în cale. Când morbul vorbelor prea latinești vă amenință cu contagionea, să nu „băgați cererea de răcurare la fizicul comitatului”, când puteți prea bine să vă mulțumiți și cu o înaintare de petiție la medicul primar al județului, ceea ce vi se cuvine, dar nu „vă comete”. Nici chiar cu „absoluți de teologie” să nu fiți absolut de loc îngăduitori, și când li prindeți că „umbliă pe tren”, arătați-le pe necărtorii cari se sule în tren spre a călători până la Brașov, unde s'osece la unsprezece fără un șert, nu ca ei la „3 pătrate la unsprezece.”

De dragul unității limbii, se combată aci chiar și năznoșia, oricum separatistă, a unor ardeleni, de a substitui cuvintele ce e drept de origine latină unor echivalente a lor de obârșie străină de sigur, dar indisolubil înrăod în limbă pe care o vorbesc cel mai mulți români, precum: morb în loc de boală, a comuța în loc de a socoti, sau chiar pătrați în loc de șert; dar mai ales se șotău la învătarea conștrucții cu totul străine — firil limbii românești ca: (școlarii) merg de pe o clasă pe alta în loc de: trec dintr'o clasă într'alta; — atăta leafă sau simbrie „la” lună, în loc de pe lună; — sau a umbliă oe tren” în loc de a călători cu trenul, cum desigur zici că mergi unde cu căruța, iar nu pe căruța.

O mică parenheză: în terminologia școlară din vechiul regat s'a adoptat de mai mulți ani termenul: a promova, promovat, promovăți, pentru școlarii trecuți dintr'o clasă într'alta; însă mai în todeauna termenul se întrebunțeză greșit: atăta școlarii au promovat clasa, cutare a promovat și cutare altul n'a promovat... Cu desăvârșire fal; o clasă nu poate fi promovată mai de toți școlarii la un loc, și chiar nici de corpul profesoral întreg; ea, clasa, rămâne mereu la locul ei, iar promovăți pot să fie numai elevii; deci: atăta școlarii au fost promovăți, cutare a promovat și cutare altul e lăsat repetent sau corigent. Așa se zice în școlile din Ardeal, ce' poțin așa se zicea pe când le frecventam și cu mai mult sau mai puțin diligenț, și așa e corect, după chiar înțelesul cuvântului promovare, oricum l-al lua. Deci iată încă un mic exemplu despre ceea ce spunem: că și cărturarul din vechiul regat se întâmplă să aibă câte ceva de învățat dela cel „de dincolo”. Închid parenteza, aci voi revela.

— În alte articole, pe cari le-am publicat mai pe urmă prin ziare — (nu știu întrucât au rămas sau nu glasuri în pustiu) — am relevat de repește ori stăruirea unora dintre cărturarii ardeleni în unele expresii ce parcă ținneau a stabili un fel de limbă paralelă — limba cultă ardelenască, cum ar veni vorba — alături de limba cultă așa cum ea a fost făurită și se întrebunțeză „în țară”, adică acolo de unde „rădăria soarele colorilor pentru toți Români”, cel puțin dela „ea generație încoace, care a pus temelile de dezvoltare a literaturii noastre naționale.

Așa, întrebam: — De ce, de pildă, nu ar zice și ardelenii că dl Cutare a fost delegat, iar nu „exmsul comitatului la adunarea din...”. Că în cutare proces s'au ascultat depozitiile iar nu fasiunea martorilor, nu e să înaintat la locul competent o petiție și nu s'a adresat o suplică? — Dacă o ședință urmează sau continuă de ce să mi se spună „a ea decurge”, și de ce să ni se vorbască de ședința proximală, când e vorba de ședința viitoare sau următoare?

Dintr'o corespondență despre mișcarea culturală economică de prin părțile mai mărginașe ale Ardealului aplicăm: — „După o încercare puțin succesă (reușită) despărțământul Asociațiunii nu mai (abia) acum pare a se înactiva (a se întemeia, organiza) de fapt... Totodată se proiectează înființarea unei cooperative de conzăm (consum)... În meritul a-cestuia (despre aceasta) suntem în cores-

pondență cu biroul Asociațiunii... Conferința lui a și promis că se va transpune (va merge), se va înfășișa la fața locului; d-sa ne va ținea (ține) o conferință, exprimându și dorința ca aceea (a) să aibă un caracter riguros. Ar fi conșult... Adecă ar fi cu cal, zicim să lăsăm la o parte astfel de expresii de fabricație specială, și strănie și inuțilă, ca și pe cele ce mai urmău: — „În locul casarului (asterului), ca e abdicie (semistonează, rnuțăș, căci numai capetele înconzonate abdică, atunci când e vorba de o funcțiune), s'a ales dl X învățător în loc (adecă: în această comună, fiindcă corespondentul nu vrea să zică cum că acesta a fost ales în locul celui-lui). La... se va ține proxima adunare, când apoi va prelege acela pe care adunarea îl designează... etc. etc.

Dintr'un articol politic: — „La sfârșitul sesiunii (sesiunii)... cutare om politic „încearcă să d-a pe prețelul” (să facă, să contrafacă) Dar... „nu l-a succed (n'a isbutit, n'a reușit) să țină în rădăcine și pe mai departe (de ce pe?) opinia publică... Eci a avu cărușul să prezente raporturile de așa că aceste (drept unele ce)... etc. Apoi: cutare politică „s'a dovedit de cea mai bună... Găsindu-se de îndreptățită d-s-ozișia... Tot stăia de inutili, cari se reintănesc în expresii ca: „l-a denumit de prefect”, în loc de: l-a numit prefect, sau cel mult: în postul de prefect.

Dintr'o cronică teatrală: — „Raportului (cronicarului) teatral, nu l-a prea fost pe gust frumoasa dansatoare, căci l-a excepționat meditatea și concepția prea sensuală... Ce vrea să zică a excepționa? Vrea să zică ceva, dar aci nu se potrivește de loc.

Este adevărat că astăzi găsim în ziarele din Ardeal o limbă aproape neexcepționabilă (și această expresie, în marginile înțelesului ei, poate că se va menține în limbă în local sau alături de ireproșabilul celor din vechiul regat) și limba în care sunt scrise astăzi aceste ziare, aproape toate, va fi poate și oala cea mai bună pentru deprinderea tuturor cu o limbă care se nu îndrumeze spre unificarea atât de doasă și atât de neapărat necesară. — Dar prin dilerite publicații, unele chiar oficiale, înămpinăm și astăzi particularități de expresii cari nu mai pot avea nici un rost și nici o noiață. — „Ordinez”, zice de exemplu o ordonanță, pe când ordon sau ordonăm e termenul mai estetic-româneșc. Alte instituții escriu, în loc să publice, concursuri pentru posturi ce sunt a se ocupa în 1 August și și mai lute, și pentru cari ofetele sunt a se înalța, în vederea emolumentelor și a condițiilor prescrișe; sau altele „scriu”, și nu mai escriu, concurs pentru o exarandare, și încearcă pe oferenți să depună vadiu, cu observarea că în ofert este a se aminti cfruptarea, a cărei adevărită însă nu este a se alătura. Întrucât oare, dacă s'ar spune concurenților, că cutare post poate fi ocupat dela 1 August, sau și mai curând (căci lute înseamnă altceva) și că retribuția este cutare, — sau ofertanților pentru o așanare, că sunt înviați a depuna garanție, etc., el n'ar înțelege despre ce e vorba, și ar avea nevoie cumva de vr'un interpret sau de vr'un dicționar?

Șapoi acei: a se, a se... Cât de puțin, se vede, că e citit încă, de către unii „intelectuali” de-al noștri, nemuritorul (fără a fi fost academicieni) Caragiale, pe care parcă și din adâncul mormântului îl aud strigând: „A se slăbi, Mihail!” Dar și așa este un pacat al multora dintr'acei „intelectuali”, că disprețuiesc biata noastră literatură, care totuși, în afară de o distracție ce gravită în ora dintr'el e de a apere pe semne rea frivola, le-ar putea oferi și oarecari învățăături de ordine... par practică

Ion Gorun

Viena petrece...

— Iar vienezii n'au ce mânca —

Trimisul spețal al ziarului „Le Matin” la Viena publică un interesant articol în care arată, între altele, următoarele:

„Vienezii oțre: și se distrează Viena de stradă e foarte însufleșită, spe ta oale foarte frecventate, cafenelele pline, deși erzaul înlocuiește pretutindeni, foarte sărac, bogăția suculentă a trifundalelor e odinioară și tot și poporul suferă în realitate. Bani sunt, fiecare cetățean e mai bogat în numerar ca orlăen. Dar coroana l-a pierdut puterea de cumpărare și peier e sunt fabuloase. Sunt azi la Viena 8.000 de persoane cari suferă de sub-alimentare și 100.000 cari suferă de foame. În Paris o astfel de lipsă ar provoca revolte. La Viena s'a ales însă ca antdot fatalismul.

Justiția noastră

— Greșelele cari s'au făcut — Primejdia unui spirit maghiarizat și separaționist — O operă nefastă

Credem a servi un interes public, dacă facem o critică făcând organizării Justiției sub regimul fostului său șef dl Aurel Lazar.

Vom constata greșelile ce s'au făcut și vom semnala efectele lor, nu pentru a supăra pe autorul lor, ci pentru a contribui la clarificarea și asanarea unei situațiuni insuportabile.

Nici un magistrat ardelean în funcțiune nu va spune că exercițiul greii sale misiuni nu este un supliciu și nici un avocat, care colindă camerele de ședințe nu va afirma, că prin organizațiunea de azi, se poate obține ceea ce se numește justiție.

Carli sunt cauzele acestei situațiuni? Înainte de a răspunde înom a spune, că în formarea convingerilor noastre, am fost seamă de toate dificultățile inerente epocii în care s'a plămădit justiția noastră și de inevitabilele insuficiențe ce fatalmente trebuia să întâmpine din pas în pas în cursul dezvoltării ei. Vom arăta numai acele cauze, cari nu puteau fi stăvinite de defectozitățile indicate și a căror răspundere se poate atribui întreaga aceluia, ce o purta.

Această răspundere, credem a o găsi mai întâi în faptul, că chiar și în organizațiunea Justiției s'a avut în vedere politica de separațiune și izolare; că organizarea Justiției așa cum era contemplată de fostul șef al resortului izvoarea dintr'un simpomatic respect pentru tradițiile instituțiilor ungurești și dintr'o vinovată disconsiderare sau chiar dispreț față de drepturile culturale și civilizațiunii românești, de care niciodată n'a fost pătruns și n'a știut s'o iubească; și că planul acestei organizațiuni era întemeiat pe concursul magistratilor unguri, iar când acest plan a eșuat s'au comis toate greșelile câte se puteau comite pentru a îndepărta de la intrarea în serviciul Justiției partea covârșitoare, a elementelor solide și capabile ale corpului advocaților români.

Reamintim atmosfera ce se făcea față de instituțiile din vechiul Regat, pentru a face opinia noastră publică accesibilă pentru o politică de separațiune și împuțăm fostului șef al resortului de Justiție de a fi exploatat această atmosferă pentru a introduce consecințele acestei politici și în resortul său, care prin excelență trebuia scutit de această pacoste.

Este poate de prisos a reaminti oamenilor de specialitate cărora le revine datoria de a contribui la întenerirea unei justiții românești (căci lor ne adresăm în primul rând) tenacitatea cu care se accentuau formulele, ce trebuia să acopere și să asigure separațiunea, să reproducem faimoasele teorii despre continuitatea de drept, despre necesitatea de-a susține tradiția instituțiilor noastre de oameni de care ne-am desființat pentru a nu fi desființați de tirania lor, să repetăm con-

cepția arogantă despre superioritatea civilizațiunii și apitudinilor noastre și aceea credință profesată cu o lamentabilă stăruință, că Justiția ungurească era pe o treaptă, ce prin transformațiunile noastre nu se putea decât degrada.

Credincios acestei concepțiuni nenorocite s'a evitat orice contact cu acele cercori și foruri juridice, din vechiul Regat, cari prin însoși calitatea lor nu puteau avea nimic comun cu acel „împălmântător politicantism”, de care ne ferim. Se invocă continuitatea dreptului și întangibila tradiție a instituțiilor ungurești, câtă vreme aceasta era un strat de izolare, dar tot atunci se făceau cu o imperurbabilă înolțe, spărături în aceleși instituțiuni pentru a mântui aceeași faimoasă izolațiune a Ardealului. Se încerca, de exemplu, cesarea Curșilor de apel, filodcă nu erau magistrați „de al noștri” să umple golurile, dar se ținea morțiș la toate legile, ce puteau împiedeca pe un magistrat „de dincolo”, de-a trece pe pământul Transilvaniei.

Am afirmat, că organizațiunea Justiției se contemplantă ca o continuare a celei ungurești, menținând aceeași tradiție și același magistrat unguri, cărora li-se impunea doar învățarea limbii românești în termen de 6 luni, lucru evident imposibil.

S'a încercat la început a se face justiție ungurească cu magistrați unguri și când acest plan prin refuzul magistratilor unguri de-a servi a eșuat, s'a trecut la formula Justiției ungurești cu magistrați români.

Pe când în epoca dintâi dl Aurel Lazar a făcut declarațiunea că vrea să vadă cât mai puțin advocați români în magistratură și ca consecință refuză în mod consecvent admiterea lor în serviciul Justiției, în urmă lanca călduroasă apeluri la adresa acelorași advocați de-a salva Justiția românească. Oricât de indulgenți și moderați am dori să fim în concluziunile ce se impun prin faptele ce avem în vedere, nu putem suprima constatarea, că Justiția ardeleană în trista ei constituție de azi, este fătul anemic și silit al atitudinii magistraturii ungurești.

Pe când azi Justiția noastră e aproape cu desăvârșire împotmolită, desigur acest fapt extrem de dureros, nu se reduce la atitudinea advocaților români.

Altă o tentare și alte metode răstăpăm dela nouul regim și n'avem nici un cuvânt de îndolăia, că ele vor urma.

Nu ne arogăm dreptul de a îndruma, ci am știut numai a constata, cări sunt căile ce după părerea noastră trebuie pășite. Dar, dacă totuși am fi întrebați n'am ezita o clipă a arăta cu degetul spre București. În caz de nevoie vom ști motiva cu prisosință acest gest care arată singura cale de salvare, a Justiției, dacă, înținem, s'o putem numi a noastră, și românească. *Dr. Ion Moțoc*

aveau titlurile pentru a fi profesori de liceu.

Nu știm motivele adevărate cari au îndemnat pe cel cățiva profesori cari au semnat memoriul de mai sus, să protesteze împotriva numirilor făcute în învățământ de Consiliul dirigent. Știm că, la timpul său, numirile în comisiunea pentru examinarea titlurilor candidaților la Universitatea din Cluj, au fost întâmpinate cu toată încrederea. Și cu drept cuvânt, că numele oamenilor de știință, de o necontestată autoritate, cari figurau în acea comisie dădeau destule garanții că nici nu se va trece peste adevăratele valori, nici nu se vor inventa merite inexistente. Nu cunoaștem, în lista lungă a nollor profesori dela Cluj, oameni cari să usurpe înfrățita catedrele pe cari le dețin, pentru a provoca protestări. Și ne pare rău că profesorii din vechiul Regat nu dau cazuri

concrete, pentru a judeca întrucât aceste protestări sunt îndreptățite.

Cât privește numirile în învățământul secundar, nu găsim niciun profesor din vechiul Regat care să nu merite catedra care i s'a dat. Niclunul. Dacă, iarăș, profesorii secundari socotesc, printre colegii lor, unii cari au uzurpat dreptul altora, ar trebui să — le spună pe nume. Pentru curajul civic al protestului să se oprească tocmai acolo unde ar începe să aibă un temel?

Însfârșit, dacă e vorba de numirile cari s'au făcut printre ardeleni, trebuie să se țină seama că împrejurările cereau să nu se pună prea mari greutăți, în ceea ce privește titlurile. El nu trebuie să se uite că aceste urmări s'au făcut provizor, pentru a acoperi fatalele lipsuri în corpal didactic.

INFORMAȚIUNI

Duminică 12 Octombrie partidul național va ține la Ocna-Sibiului o mare întrunire populară, în vederea alegerilor pentru Constituantă.

Intrunirea va avea loc la ora 3 d. a.

Vor lua parte și vor ține cuvântări la această întrunire o seamă de fruntași ai partidului. Cu acest prilej, candidatul partidului național pentru Camera Constituantei, dl Eugen Goga, își va desvolta programul său.

Din sursă bine informată se anunță că între guvernul român și cel sârb se urmează tratative în vederea unui aranjament amical a tuturor neînțelegerilor locale, cari au dat prilej la diferite comentarii în opinia publică a ambelor regate.

Pentru înlăturarea acestor neînțelegeri se depun mari silințe din partea unei misiuni aliate, atât la București cât și la Belgrad.

Studentimea din Cernăuți se află într'o situație dificilă din pricina lipsei de locuințe. O delegație de studenți s'a prezentat la mitropolitul de Repta pentru a li-se da studenților o parte a seminarului teologic pentru locuințe.

S'a vorbit în zărare de un acord belgromân pentru exportul grâului. Din sursă oficială se anunță că până acum nu s'a luat nici o hotărâre deoarece exportul de grâu nu se va putea face până când nu se vor cunoaște cantitățile exacte ale recoltei de grâu și porumb, precum și înținderea semnănturilor de toamnă.

Comunicațiile directe între Franța și Germania au fost redate prin organizarea provizorie a două trenuri exprese între Frankfurt și Paris.

Se comunică din Budapesta că repatrierea prizonierilor ungari din Italia va începe zilele acestea. Graște grabei misiunii italiene, dificultățile au fost învinse.

Biroaul presei din Sibiu caută o domnișoară cu scriere citeață, care să știe scrie puțin și la mașină. Prezentări la Biroaul presei str. Schewis.

Liceul de fete de stat din Sibiu și a inaugurat cursurile în sala festivă a Muzeului Asociațiunii. După discursul ocazional al directorului dr. Bologa s'au cetit și s'au distribuit elevilor legile școlare ce îndrumările trebuitoare, iar după amiază s'au început prelegerile deocamdată în clădirea liceului de băieți. S'au făcut demersuri pentru un local propriu, ceea ce e indispensabil și de urgență. Până acum s'au înscris în liceu 445 elevi.

Studenții dela Academia orientală din Budapesta au părăsit în mod demonstrativ sala, declarând, că nu vor lua parte la prelegeri, atât vreme cât vor participa și studenții evrei.

Ministrul de Interne austriac a dat ordin să fie repatriați toți expulzații. Spre acest scop se vor pune la dispoziție câteva trenuri speciale.

Guvernul român, a început tratative cu guvernul sârb, pentru stabilirea unui acord, provizor la bagajele românilor ce fiind confiscate în Sârbia, trebuiesc restituite posesorilor.

Consiliul de mișcări a decis ca toate permisele de circulație pentru România-Mare să fie suprimate. Fiecare e liber să călătorească în România-Mare fără nici un permis.

Fabrica de vagoane din Arad a furnizat direcțiunii c. f. r. din Cluj în cursul lunelor Iulie și August 38 vagoane dintre cari numai 2 de persoane. Vagoanele de mărfuri sunt acoperite.

Noile vagoane au fost puse imediat în circulație.

Relativ la articolul nostru „Un caz de speculă”, firma Kessler și fil ne trimite o rectificare, rugându-ne să arătăm că fabrica n'a comparat porci prin intermediul Consiliului dirigent. Într'un singur caz, resortul alimentatiei l'a pus la dispoziție porci pentru tăiere, și împărțire în public, dar atunci s'a liberat marfa conform asemănărilor resortului alimentatiei, care a încasat și prețul.

In Rusia a izbucnit contra-revoluție

Varșovia. — Radiograme sosite din Rusia, anunță, că în întreaga Rusia sovietică a izbucnit contra-revoluție. S'au executat 25 atentate cu bombe de mână împotriva conducătorilor bolșevici. Panica din Moscova devine tot mai îngrozitoare. Anarhia ia proporții tot mai mari. Programurile contra evreilor din Moscova continuă.

Regimul bolșevic în Ukraina

Varșovia. — Regimul bolșevic în Ukraina este exercitat cu o brutalitate particulară împotriva patrioților ucraineni și mai ales contra intelectualiilor bănuți că favorizează cauza independenței ucrainene. După cât soon zărie, numărul victimelor ucrainene ale teroarei bolșevice trece de 15.000.

După știri din Mohilev, populația ucraineană nemulțumită s'a răsculat împotriva generalului Denikin. În guvernămintele Cernigov și Poltava, 30.000 de țărani și lucrători au luat armele și merg contra Kievului.

Printul Carol la Budapesta

Budapesta. — A. S. R. Prințul Carol, care comandă regimentul vânătorilor de munte din grupul general Moșoiu, a sosit la cartierul grupului din Budapesta. Împreună cu generalul Moșoiu a asistat la reprezentația operei „Carmen”.

Bolșevismul rusesc se apropie de sfârșit

Copenhaga. — Zilele șefilor bolșevici ruși sunt numărate. Contra revoluția crește din zi în zi. Căderea guvernului sovietic e chestie de câteva zile. Troșke generalul Iudenic înalțează cu lupteala spre Moscova.

Împotriva colportorilor de știri

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 22
Vor fi considerați ca infractori.

a) acul cari, fără cea creștină, prin uzurpare publică, gâri, tremari, pe străzi etc. cu comunica, colportia, comenta în orice chip știri de adeveritate, se imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și delocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

b) Accusă infracțiunea se va face dacă s'a condamnă de prețori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepșalele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de război.

Resortul Agricultură și Comerț

Secția Comerțului cu lemn.

Aviz.

Către toți proprietarii și negustorii etc. de lemn de foc cari, în sensul ordonanței Nr. 8900 din Gaz. Of. Nr. 53 posed stocuri destinate pentru comerț.

1. Cu considerare la împrejurarea că Ordonanța sus numită n'a ajuns la timp la cunoștința tuturor celor interesați, deci nu toți interesaiții, negustorilor și proprietarilor de stocuri de lemn de foc, le-a fost posibilă contractarea la timp a celor 30% pentru oficialitate. Resortul de Agricultură și Comerț a decis prelungirea termenului de contractare până la 18 Octombrie a. c.

2. Toți acela dar cari n'au contractat cele 30% până la termenul dela 18 Octombrie să se prezinte la această Secție pentru a face contractarea conform îndrumărilor ce li-se va da aci, cu atât mai mult, că acelora, cari nu se vor conforma ordonanței Nr. 8900/c, gările nu le va pune la dispoziție vagoanele de cari nu lipsă pentru transport și se va aplica față de ei dispozițiile penale prescise în această ordonanță.

Excepție se face față de acela, cari încercă cel mult 10 vagoane în acest sezon de încălzire sau acia cari în sensul Ord. nu sunt obligați a contracta.

Pentru Șeful Resortului:
Ionel Comșa m. p.
secretar general.

Poșta primește mandate postale: abonați și răspândiți „Renașterea Română”.

Centrul de Al. Hodog.

Supărări nejustificate

Se pare că tot nu s'au sfârșit încă discuțiunile în jurul candidărilor ardelenilor din vechiul Regat. Nu numai dl Ovid Densușianu, ci și alții — după cum am mai spus — sunt supărați de faptul că partidul național n'a primit să susțină aceste candidaturi ale ardelenilor stabiliți în vechiul Regat. Abstrăgând dela felul înțepător, sau și numai înțepat, în care unii dintre aceștia își manifestă supărarea, li s'ar putea răspunde mai la urmă și numai atăta: partidul național, ca orice partid din lume, nu poate pune candidaturi decât ale membrilor săi. Pe lista de candidați ai unui partid, nu se pun și membri ai unui alt partid, decât atunci când unul este în cartel cu celalalt, — și nimeea nu știe că partidul național să fie în cartel cu vreunul din partidele din vechiul regat.

Nu se poate întâmpla că s'ar putea face excepțiune pentru acia cari, în vederea acestor a'egeri, s'ar declara gata să se înscrie, acum, în partidul național, căci ar însemna a se deschide și aci o poartă acelor treceri pe cari opinia publică niciodată nu le-a văzut cu ochi buni, și întotdeauna le-a suspectat.

Din primele zile ale unirii s'a spus, și mereu s'a repetat de atunci, că ar fi un mare rău, o nenorocire națională, dacă cei din țările eliberate s'ar amesteca în politica de partide a vechiului regat. Apoi nu este oare o urmare logică a acestui fapt foarte just și unanim deciderat, ca nici politica de partide a vechiului regat să nu se amestece aci la începuturile organizațiilor politice, cu cari românii din țările eliberate vor avea să colaboreze și să contribuie la așezarea vâștilor politice pe nouile temelii reclamate de noua formațiune a României întregite?

Partidul național, păstrându și acum formațiunea, și procedând deci în consecință, n'a urmărit cu aceasta altceva, el nu a venit să înlăture anume de pe listele candidaților săi pe ardelenii stabiliți în vechiul regat, ci a zis că nici de această calitate nu s'ar putea prevala cineva ca să pretindă a figura pe acele liste, câtă vreme asfel de candidaturi cu siguranță ar fi interpretate ca un amestec al partidelor din regat în organizația ce are menirea și datoria de a-și aduce tributul ei intact vltioarei așezări a vâștilor noastre politice.

Fieștă că aceasta nu poate împledeci pe nimeea să-și pună candidatura ori unde poștește, — dar nu ca un candidat al partidului național, căci, încă odată: partidul național nu poate și nu

trebuie să pună alte candidaturi, decât de ale membrilor săi.

Supărarea celor cari nu pot sau nu vor să privească lucrurile din aceste puncte de vedere, poate să fie omezească, dar ca cele mai multe din supărările omezești, nu e de loc justificată. *Igor*

Numirile la Universitatea din Cluj

— Un protest al profesorilor —

Cățiva profesori universitari și secundari din vechiul Regat au înaintat zilele trecute un memoriu ministerului Instrucțiunii publice prin care se protestează împotriva felului cum s'au făcut numirile în învățământul universitar și secundar din Ardeal.

Protestarea profesorilor din vechiul Regat se întemeiază pe faptul că ar fi fost numiți la Universitatea din Cluj profesori cari nici prin titluri universitare, lipsindu-le doctoratul, nici prin lucrări, nu erau îndreptățiți să ocupe un loc în învățământul superior. Câteva numiri s'au făcut numai pe baza unor manuscrise, a căror valoare, firește, nu poate să fie supusă controlului public, pe când se impune să țină seamă de o activitate desfășurată în curs de mai mulți ani, bine afirmată prin recunoașterea criticei specialiștilor.

Un îndech de felul cum avea să lucreze comisia care a funcționat la Cluj, spun profesorii universitari, i-am avut din faptul că mai multe specialități n'au fost reprezentate în ea. De pildă, pentru litere au fost numiți doi profesori de istorie și unul de filosofie, ca și când aceștia ar fi fost în măsură să se exprime în deplină conștiință asupra tuturor specialităților reprezentate la o facultate de litere.

Legea în vigoare pentru recrutarea profesorilor universitari dela București și Iași prevede o comisie de specialiști, care să cerceteze titlurile și lucrările candidaților pentru o singură catedră, pe când de data aceasta trei profesori reprezentând chiar numai două specialități, au avut împuternicirea să recomande candidați la toate specialitățile unei facultăți.

În privința numirilor făcute în învățământul secundar, profesorii din vechiul Regat se plâng că s'au făcut unele nedreptăți. Profesori merituoși funcționând de mai mulți ani în vechiul Regat, au fost lăsați la o parte și, ceea ce e mai grav, au fost înlăturați profesori înscriși pe tabloul de capacitate cărora trebuia să li-se dea locuri în ordinea clasificărilor. În schimb au fost numiți dintr'acel cari nu

Ultima oră

Președintele Wilson a înebunit?

Washington. — Condițiunile privitoare la sănătatea lui Wilson sunt alarmante, medicii familiei sunt preocupati. Pare a fi atins de o formă violentă de alienație mentală. Ziarele spun, că prelungindu-se starea lui Wilson, președinția va trece ud-interim asupra vice-președintelui Marshall.

Unde e marele duce Nicolae?

London. — Agenția „Radio” află din Helsinki că marele duce Nicolae Nicolavici trăește retras în insula Prin-kipo (Marea de Marmara) unde își dictează memoriile care nu vor fi publicate decât după moartea sa. În anturajul său se spune că aceste memorii cuprind revelații captivante asupra ex-împărătesei Alexandra, Marele-Duce de Hessa și unui spion numit Yassiedof.

Marele-Duce Mihail se află la cartierul general al amiralului Colceag. El e candidat la președinția republicii ruse.

Pacea cu Bulgaria

Ce spune presa franceză?

Paris. — Unele cercuri franceze socot condițiile de pace impuse Bulgariei ca fiind prea ușoare. Cunoaștorii ai resorturilor politice spun că Americanii trebuie să fie în bună parte îndrumători acestei politici de indulgență, ei cari au avut totdeauna simpatii față de Bulgarii ale căror tineri generații au fost instruite la „Robert's College”, marele stabiliment american situat pe Bosfor la Roumel-Hissar.

Atențiune Morari!

pietre de mori naturale garantat prima calitate sunt de găsit în toate dimensiunile la **ADOLF ZIEGLER**, sculptor de piatră, Sibiu, Salzgassee Nr. 20.

Resortul Agricultură și Comerț. Secția Comerțului cu lemn.

AVIZ.

Cătră toți proprietarii și negustorii etc. de lemn de foc, cari în sensul ordonanței Nr. 8900 din „Gazeta Oficială” Nr. 53, posed scări destinate pentru comerț.

1. Cu considerarea la împrejurarea că mononța susnumită n'a ajuns la timp la cunoștința tuturor celor interesați, deci nu la lăfaraților, negustorilor și proprietarilor de scări de lemn de foc, le-a fost posibilă contractarea la timp a celor 30% pentru ofițialitate. Resortul de Agricultură și Comerț decide prelungirea termenului de contractare, până la 18 Oct. a. e.

2. Toți aceia, dar cari n'au contractat de 30%, până la termenul de 18 Oct. să prezinte înominis la această secție pentru a face contractarea conform fadrumarilor ce s'au va da aci, cu atât mai mult, ca aceora, cari nu se vor conforma ordonanței Nr. 8900/e, cările nu le va pune la dispoziție vagoanele de cari au lipsă pentru transport și se va aplica față de ei dispozițiile penale prescise în această ordonanță.

Excepție se face față de aceia, cari în-cără cel mult 10 vagoane în acest sezon de încălzire sau aceia, cari în sensul ord. nu sunt obligați a contracta.

I. Comșa m. p., secretar general.
pentru șeful Resortului.

Nr. 2302/1919

Comunicatul

at publicității cu privire la condițiunile în care se pot face cumpărături prin bună înțelegere în teritoriul ungar aliat sub ocupația armatelor Române.

Resortul Afacerilor Industriale aduce la cunoștința industriașilor, comercianților și particularilor aliat sub imperiul C. D. că de comun acord cu autoritățile Militare Superioare a luat hotărârea să li se permită a merge în orice parte a teritoriului ungar aliat sub ocupația armatelor Române, spre a cumara prin bună înțelegere mașini, părți de mașini, materii prime necesare industriașilor, vite, pecuni și orice mărfuri al căror import nu supus vreunei restricțiuni potrivit Decretului Lege Nr. 2969 din 10 Iulie 1919, publicat în Monitorul Oficial Nr. 68 din 11 Iulie a. e.

Pentru trecere peste linia de demarcație în scopul mai sus amintit, toți cei interesați sunt ținți să obție dela autoritățile militare competente formele de trecere necesarii.

Industriașii, comercianții și particularii vor putea cumpăra materialele de care au nevoie, încheiând cu vânzătorii unguri contracte de cumpărare în dublu exemplar. Un exemplar al contractului din care trebuie să reiasă lămurit, că materialele n'au fost recheșionate, ci cumpărate prin bună înțelegere, se va depune la Comandamentul Armatelor Române de ocupație din Budapesta, care va înlesni transportul materialelor din Ungaria în ținutul pus sub conducerea

Consiliulul Dirigeut.

Vânzătoare

care în alară de limba română vorbește cea germană și ungară se caută pentru un magazin de ghete din localitate. Oferte sub: Magazin de ghete 7/9 la administrația zăcului.

AVIZ

Corpul VII Armată cumpără orice lemn de foc

esență tare. Ofertele se primesc până la 30 Octombrie 1919. — Condițiunile vezi „Gazeta Oficială” Nr. 58.

Se caută pentru imediată angajare:

- Un maistru de spirit (Oberbrenner)
- Un submaistru de spirit (Unterbrenner)
- Un destilator
- Un contabil
- Un vânzător pentru deposit de spirit
- Un magaziner
- Un mașinist (încălzire cu păcură)

Se reflectează numai la prime forțe. — Oferte la **Wilhelm Maurer**, fabrica de spirit, Mediaș.

Câștig mare Locomobilă

găsesc invalizi de războiu sau văduve. Adm. „Renașterea Română”.

Nr. 1854/1919.

Concurs.

pentru întregirea postului de secretar cercual al Sângiorgiului de Murăș și a Sântanei de Murăș. Cei din ținutul secretariatului aparțin comunei Sângiorgiului de Murăș și Coidul. Sediul secretariatului se află la o distanță de 4 km de Târgul-Murăș și se află într'ansul o baie iodică-sulfurică foarte bine cercetată.

Celul de al doilea li aparțin comunei Murășsântana, Bardășul de Murăș, Odorfalăul și Chinar. Sediul secretariatului să află la o distanță de 3 km de Târgu-Murăș.

Invit pe toți aceia, cari doresc să obțină unul din posturile acestea, ca până în 30 Octombrie a. e. să înainteze rugărite subsemnatului înzestrate cu testimoniu de evaluățiune conform art. XX. din 1900 și cu documente despre praxa de până acum.

Rugărite întârziate nu vor fi luate în considerare.

Să recere cunoașterea limbii române și maghiară în scris și în graiu.

Se notifica cunecă salarele și toate pașalele secretarilor s'au ridicat considerabil conform normelor de salarizare de acum.

Târgu-Murăș, la 1 Oct. 1919.

Piso, primător.

pentru o prestațiune de 200 HP, pentru abur supraîncălzit de 8 atmosfere cu ventil, represiune și condensățiune, este de vânzare împreună cu ghieș de linie, cu preț convenabil. Mașina se poate vedea în stare de funcționare la uzina electrică din **Sebeșul-săsesc**.

AVIZ

Corpul VII Armată are nevoie de 130 vagoane porumb, 113 vagoane fasole, linte sau mazere uscată și 26 vagoane grășime sau slănină.

Condițiunile de furnituri se pot citi în „Gazeta Oficială” Nr. 58.

Croitoria Ludovic Ferencz

strada Cienădătel Nr. 12

execută comande de haine pentru civili și uniforme militare, dispunând de un bogat asortiment de stoffe.

Prețurile curente de pe piață.

BANCA COMERȚULUI

Societate anonimă.

CAPITAL 10,000,000
FOND DE REZERVĂ 3,000,000
18,550,000

Prospect

Consiliul de Administrațiune al **Băncii Comerțului, Societate anonimă din Craiova**, a decis sporirea capitalului social dela zece la treizeci milioane, prin emisiunea a 40.000 acțiuni la purtător a 500 Lei valoare nominală fiecare.

Douăzeci mil acțiuni se oferă vechilor acționari cu preferință în proporție de una acțiune nouă pentru una veche pe cursul de 850 lei bucată.

Pentru restul de 20.000 acțiuni de deschide subscripție publică reducțiabilă pe cursul de 1000 Lei bucată. Tot pe acest curs se va oferi și restul de acțiuni rămase eventual nesubscrise de către vechii acționari în urma exercitării drepturilor lor de preferință. Repartizarea acestor acțiuni se va face de către Consiliul de Administrațiune.

Valoarea acțiunilor subscrise se va achita în modul următor:
40% la subscriere,
30% dela 1-15 Noembrie,
30% dela 1-15 Decembrie.

Noii acționari vor avea dreptul la dividend cu începere dela 1 Ianuarie 1920. Odată cu subscrierea se va depune Lei 10 de fiecare acțiune subscrisă pentru acoperirea cheltuielilor de emisiune.

Subscrierile încep la **6 Octombrie** a. e., și durează până la **10 Octombrie** a. e. Consiliul de Administrațiune își rezervă dreptul de a încheide subscrierea și mai înainte de acest termen.

Subscrierile se pot face la:

- Banca Comerțului s. a. Craiova și Sucursalele ei,
- Banca Băilești, Băilești,
- Banca Bacăului, Bacău,
- Banca Baiașatului, Calafat,
- Banca Comerțului și Industriei, Pitești,
- Banca Creditului Buzoian, Buzău
- Banca Doljului, Calafat,
- Banca Iașilor, Iași,
- Banca Moldova Iași,
- Banca Moldovei de jos, Bârlad
- Banca Muscelului Câmpulung,
- Banca Măgurele Giurgiu, T. Măgurele,
- Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A. București și sucursalele ei din Galați, Brăila și Constanța,
- Banca Oltului, Slatina,
- Banca Sindicatului Agricol Olt, Slatina,
- Banca Românească, București și sucursalele ei din Brăila, Galați și Constanța,
- Banca Vâlcea din Râmnicu Vâlcea.

Consiliul de Administrațiune.

Tipografia și legătoria de cărți

G. A. Reissenberger, Mediaș

Furnitură de imprimate și lucrări tipografice, legătoria de cărți, confecțiuni de articole de hârtii.

Spezialitate: tipografia: imprimări de opere (cărți, calendare, cataloage), Edituri în masse, Legătoria de cărți: coberți în masse, confecțiuni. (Noițe-Porțel: visit, albume de poezii, casele pentru bijuterii, mape de scris etc.)

Pe lângă mașine în general moderne și productive, turnizarea cea mai repede și ireproșabilă. Oferte, probe de imprimate, mustre de hârtii, devise la cerere gratuit.

Agentura de comerț

Elthes Demeter & Cie.

Sibiu, Wiesengasse 3

oferă mărfuri de merserie de Nürnberg și oțelerie de Solingen în mare alegere numai en gros.

Pietre de pavaj

cantitate mai mare imediat predabil la **Adolf Schneider**, sculptor, Sibiu, strada Trei Stejari Nr. 3.

Anunț.

Ghete de bărbați, femei, copii și bocconci
mărfă solidă lucrată cu mâna în fabrica dela penitenciarul din Aiud — se vând en gros cu prețuri moderate la **„ECONOMUL”** institut de credit și economii, AIUD.

Publicare.

Duminică în 12 Octombrie la 2 ore d. a. se va arânda **pășunea** dela societatea de pășunat din Cincul mare, în estensiune de ca. 1600 jugare catastrale, dela 1 Noembrie 1919 până la 1 Aprilie 1920, pentru pășunat de oi.
Prețul strigării: 1600 cor.

Comitetul societății

Comunicat.

Toate cererile studenților pentru căminul studențesc de lângă universitățile din Cluj și București s'au transmis senatului universitar din Cluj, care va hotărî primirea studenților după merit. Rezultatul se va comunica de senatul universitar.

Resortul Cătelor.

Publicare.

„ARMONIA” institut de credit și economii din Cincul mare dorește a arânda **parterul** edificiului, înțocmit și înzestrat cu mobilierul necesar pentru comerț.
Cei ce doresc a-l lua în arândă se pot informa dela direcțiunea băncii despre timpul și prețul arândării până în 1 Noembrie a. e.
Cincul mare, în 30 Sept. 1919.
Direcțiunea.

CREDITUL TEHNIC TRANSILVĂNEAN

Societate anonimă

pentru dezvoltarea și creiarea de întreprinderi industriale

Capital 10 000 000 lei.

SIBIU, CLĂDIREA BĂNCII ALBINA.

Aduce la cunoștința publicului, că îndeplinind toate formele legale de constituire, își inaugurează operațiile pe ziua de 1 Octombrie 1919. Primește propuneri de participare în instalațiuni industriale existente la parte la constituiri de Societăți destinate a înființa noi industrii. Se ocupă cu procurarea de mașini și materiale tehnice din țară și din străinătate. Face operațiuni de bancă și transmiteri de acreditive la București prin:

CREDITUL TEHNIC BUCUREȘTI, Societate anonimă

Capital 10,000,000 lei

BUCUREȘTI, Strada Marconi Nr. 3.

Hârtie de țigarete, Tuburi de țigarete, Mașini pentru țigarete

orice cantitate cu prețuri obișnuite de găsit la

Carl Albrecht succ. Gottwald G. Bloos, Sibiu, str. Burger 13/15.

FRĂȚII RENNER & Co.

Fabrică de pielărie, Societate pe acțiunilor — Cluj.

Fabricațiune de piele și încălțăminte, specialitate de curele pentru transmisiune

Specialitățile pentru piele fină sunt următoarele:

Box, Boxcali, Chevreax și piele de vacs negre și în culori. :: Talpă pentru ghete, branșuri pentru opinci și Hecuri. Diferite pici pentru mobile, spalturi și geamandane.

Secția ghete: Ghete militarești pentru domni, dame și copii, de toate mărimile.

MOBILE cu bucata cât și aranjamente complete cumpără la mutări și alte ocazii.
Aici se găsește depozit mare de dormitoare, sufragerii și mobile de bucătărie precum și bucăți de mobile izolate cu prețuri modeste. — De asemenea se efectuează după comandă mobile de orice fel până la cele mai fine executări.
 Depozit de mobile **ALBERT NUTZ, Kälbergasse 2.**

Dacia - România

Societate Generală de Asigurare în București
 Intemeiată în 1871.

Capital de acțiuni Lei 4.600.000 — deplin vărsat
 Rezerve „ 58.784.600 —
 Daune plătite dela înființarea Societății „ 282.673.097 —
 Daune plătite în anul 1918 „ 6.346.929 —

Dacia-România este Societatea cea mai veche și mai puternică din țară, trecutul ei, însemnatele sale capitaluri de 1.478.809.327 — Lei ce i-a fost încredințat și persoanele care o conduc, dau asigurătorilor cele mai depline garanții pentru asigurări cât de mari în ramurile: **Incendiu, grădini, transporturi, vătă, accidente, forțuri prin spargere** în condițiile cele mai avantajoase pentru asigurați.
 Societatea „Dacia-România” care și-a început activitatea în Basarabia și Bucovina, luând în curând și în Transilvania și Banat sediul: **București strada Wilson Nr. 3.**

Dr. Ioan Sârbu

strămutându-și
cancelaria advocațională
 din Turda la Tg.-Murăș și-a reînceput
 practica de avocat în str. Verböczy 2
 (vis-à-vis de tribunal)

Publicație de licitațiune.

În localitățile muntelui de pietate din Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 19, se va ține **Marți în 11 Noembrie 1919** și zilele următoare, în todeauna dela 8-12 a.m. și 2^{1/2} - 6 p.m.

o licitațiune

a amanetelor scăzute până în ziua de 30 Septembrie 1919. (Giuvericale până Nr. 1581 incl. din 1918, mărfuri până Nr. 3300 incl. din 1918.)

Sibiu, 20 Septembrie 1919.

Muntele de pietate din Sibiu.

„Gospodăriile Tărănești”

Societate Anonimă. Capital 10 000 000 lei

Înființată pentru a furniza în condițiile cele mai avantajoase și direct celea marile centre industriale și comerciale din străinătate tot ceea ce este necesar pentru gospodăriile țărănești ca: unelte agricole, obiecte casnice, articole de îmbrăcăminte, încălțăminte, alimente etc.

Caută reprezentanți și depozitari solvabili și pricepuți în toate orașele din țară. Se trimet prospecte la cerere.

Ofertele se primesc la sediul Societății Bulev. Carol 11 bis, București.

Ofertanții trebuie să specifice în ofertele lor toate detaliile referitoare la situația lor comercială în sprinjal solvabilității lor.

Un bărbat divorțat

rom.-cat., înalt, sănătos, fără familie cu avere proprie 180.000 cor. și salariu anual ca ofițer reg 16.000 cor. s'ar căsători.

Pe lângă asigurată discreție epistolelor cu ofert și portret să se trimită la „Viața fupărecheată” Alba-Lulia post restantă.

Vânzări de case!

Vilă modernă în etaj, strada Bedeus Nr. 7 cu 2 locuințe mari și 2 mici, grădini mare etc.
 Vilă modernă în etaj, strada Fabini Nr. 2 cu câte două locuințe egal de mari și grădini.
 Vilă în parter, strada Teutsch 12, campus din 4 odăi, verandă încălzibilă etc. cu grădini.
 Vilă în parter, strada Leschkirch Nr. 2, având 4 odăi, verandă, baie, bucătărie și grădini.
 Casă de locuit în parter, semi cat., str. Engelleiter 20 cu locuință modernă de 4 odăi și grădini.

Foarte potrivită proprietate pentru exercitarea unei gospodării cu mică locuință, grajd mare, precum grădini mare de tructe, apropiere de oraș situat la o stradă frecventată.
 Casă mare în colț situat la o stradă frecventată a orașului de Jos (Unterstadt) cu un venit mare de chirii.
 Casă mică, strada Kästner Nr. 11 cu 3 locuințe, grădini.
 Casă cu licență, Schwimmschulgasse 18 cu pământ mare pentru grădini.

Casă de locuit, nouă adopată str. Margaretan 3 cu o locuință în etaj și parter etc.

Informațiuni precise se dă la

Dressandt & Co.,
 Sibiu, strada Cisnădiei 51, etajul I.

Batoze de porumb

tocatori de nutreț, mașini de uruiale din coceni de porumb, și pentru grâu și porumb sunt de a se căpăta prompt și efitin la

SCHIEB, fabrică de mașini, s. p. a.

Sibiu, Strada Sărei Nr. 37.

Reprezentanți se caută!

Pierderea e mare

pentru acei ce nu se abonează, nu citesc sau nu și publică anunțurile lor în

Argus Marele ziar economic și juridic

Telefon 6/93 București, Strada Sărindar, 14. Telefon 6/93

cel mai vechiu și mai citit ziar zilnic al Comerțului, Industriei și Finanțelor

ZILNIC 100.000 CITITORI

ARGUS publică în fiecare zi:

un Buletin asupra situației politice din țară și străinătate

Bursele de Valori și Mărfuri din România Mare

și din toată lumea

Anunțuri: Lei 125 Linia, Corp 7. Abonamente: Lei 80 pe 1 an: 40 Lei 6 luni

Cețiți marele ziar popular

„Dacia”

o ganul unitații naționale

de sub Direcțiunea Domnilor **A. L. VLAHUȚĂ** și **I. AL. BRATESCU-VOINEȘTI**

„DACIA” este organul de înfrățire al tuturor Românilor, asigurându-și colaborarea celor mai de seamă reprezentanți ai scrisului românesc și ai vieții publice a Românilor de pretutindeni.

„DACIA” are trimiși speciali la Paris, Budapesta, Viena, Milano, Praga Liège și Constantinopole.

Abonați-vă, citiți și răspândiți ziarul „DACIA”

Orice corespondență pentru ziar se va adresa în **București, str. Brezoianu Nr. 4.**

„Ardeleana”

Institut de credit și economii, s. p. a., O-ăștie

Primește depuneri cu 3%

Darea o plătește institutul

Oraștie, la 28 Sept. 1919

Direcțiunea.

Transporturi cu autocamion

în Transilvania și Regat primește

Prima societate română de import și export

S. Ittu & Comp.

Sibiu, Strada Șaguna 8.

„Hermes”

O garnitură de salon

cu consolă de oglindă cu marmură de vânzare. Sibiu, Friedenelsstr. 32, parter.

Pian aproape nou

frumos, coadă scurtă cu preț de valoare de vânzare. Adresa la administrația ziarului.

Trimiteti anunțurile

cari doriți a le publica în

„Renașterea Română”

pe adresa:

Hugo Wolff & Comp.

Sibiu, Piața mare 21

sau la administrațiunea

ziarului nostru Querg. 11

Mașină de scris Underwood

Șapirograf

precum panglici pentru mașină de scris de toate sistemele se găsesc la ceasornicării

F. SCHNEIDER, Sibiu
 Bretterpromenade.

CARTOFI

aleși pentru menaj furnizează franco la domiciliu, cât va dura dep situl : : : :

J. JOHANN KEIL, Sibiu,
 Piața mare 11.

Industria spiritului

Reviziuni de exploatare, furnizări și supravegheri stabil fabrici de spirit, lucrare de si de zahăr, melasă, porumb, ca czirok și toate celelalte soiur grâne pe spirit. Introducerea pr deului de amyls primește ing chimic diplomat Aladar Berris biroul tehnic, TEMESV strada Hunyadi 8.

MONUMENTE

pietre de mori și toale permanent în deposit la

ADOLF ZIEGLER,
 sculptor de piatră

Sibiu, Salzg. 30.

Reclama
 e sufletul comerțului.

YOGHURT B-600

mac, totodată și nutriere excelentă, se află zilnic în stare proaspătă

Lăptăria (Milchwirtschaft) Baumann, Wiesengasse 12 în Sibiu

Glasul Bucovinei,

ziar democratic al unirei

„Glasul Bucovinei” a luptat pentru unirea de vec și necondiționată Bucovinei cu patria mamă. „Glasul Bucovinei” reprezintă interesele românești democratice cu toată hotărârea. „Glasul Bucovinei” e redactat de scriitorii cei mai de seamă ai Bucovinei. Având corespondenți speciali în fiecare oraș al Bucovinei și în toate orașele mai mari ale României întregite aduce zilnic cele mai noi și sigure știri. Numărul de Sămbătă apare ca număr pentru țărani și este cea mai bună gazetă scrisă pe înțelesul sătenilor.

„Glasul Bucovinei” să nu lipsească din nici o casă românească. Abonamentul pentru ziarul zilnic: 60 lei pe un an, 30 lei 6 luni, pentru ziarul țărănesc 10 lei pe 1 an. Un număr 25 bani.

Abonați și cețiți ziarul democratic al unirei „Glasul Bucovinei” care apar : : : : la Cernăuți, strada Băncii Nr. 1, telefon Nr. 61. : : : :

Banca Națională a României

Situațiune Sumară

1918		Activ		1919	
1/20 Aprilie				12 Aprilie 19 Aprilie	
724.994.599	315.154.980	aur depoziat (monete și lingouri)	(315.154.980)	889.533.160	889.533.160
164.013	178.575.450	„ (monete)	178.575.450	194.912	192.257
116.582.692	6.389	disponibil și trate considerate ca aur	6.450	48.658.116	54.722.495
44.996.630	231.257.780	Imprumuturi pe efecte publice	25.475.800	106.916.437	107.597.681
8.042.556	52.723.700	Imprumutul Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	54.359.600	44.883.744	44.167.341
1.220.824.381	31.484.550	„ in ct. crt. pe bonuri de tezaur aur (1914-1918)	35.668.059	8.042.556	8.042.556
9.115.856	121.239.150	Caselle de imprumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	18.691.541	1.600.000.000	1.600.000.000
11.997.418	23.757.480	Efectele capitalului social		5.790.240	6.359.605
32.645.277		„ fondului de rezervă		11.997.418	11.997.418
3.813.181		„ amortizării imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		32.645.277	32.645.277
6.726.337		Imobile		3.813.181	3.813.181
1.110.957		Mobilier și mașini de imprimerie		6.726.337	6.726.337
596.493		Cheltuieli de Administrațiune		1.056.320	1.056.320
440.749.410		Conturi curente		1.667.093	1.987.788
113.462.834		„ de valori		393.284.997	382.322.146
16.835.926		„ diverse		19.374.015	17.201.845
2.752.658.560		Capital		222.923.853	265.266.096
12.000.000		Fond de rezervă		3.397.511.656	3.443.631.504
48.818.598		Fondul amortizării imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		12.000.000	12.000.000
7.039.190		Bilete de bancă în circulațiune		52.491.384	52.491.384
2.141.519.493		Dobânzi și beneficii diverse		7.712.574	7.712.574
672.260		Conturi curente și recepse la vedere		2.638.443.270	2.677.654.950
176.487.357		„ diverse		1.040.847	1.157.801
366.121.662		Efecte și alte valori de restituit		243.615.348	247.907.719
2.752.658.560		Efecte și alte valori în păstrare		442.208.233	444.707.075
1/20 Aprilie 1918		Bonuri de tezaur aur în gaj pentru Imprumutul Statului		3.397.511.656	3.443.631.504
210.894.458		Efecte în gaj și în păstrare provizorie		12.000.000	12.000.000
1.300.000.000		Taxa: Scant 5%		197.653.649	196.564.062
246.790.948		Dobândă 6%		1.600.000.000	1.600.000.000
1.757.685.406				235.998.043	234.921.594
				2.033.651.692	2.031.485.656

Totalurile generale din această situațiune au fost reduse cu valoarea efectelor și a altor valori primite fie în garanție pentru diverse imprumuturi, fie în păstrare provizorie și cari au fost trecute separat.

Pentru tăbăcari:

Extract de Quebracho : : :
 Extract de castane, lichid
 Extract de castane, solid
 dela casa mondiata

P. A. REY & Fils

în depozit permanent la
JACQUES KLEINER, Galați, Str. Mare Nr. 75.

Für Gerbereien:

Quebracho-Extract : : :
 Kastanien-Extract, flüssig
 Kastanien-Extract, fest : : :
 von der bekannten Firma

P. A. REY & Fils

ständig auf Lager bei
JACQUES KLEINER, Galați, Str. Mare Nr. 75.

A apărut:

Castelul din Buia Ardeal

Mihaiu Viteazul

de Sofronie Roșca

cu ilustrațiuni. Prețul 4 coroane.

Editura „Renașterea Română”.

De vânzare la toate librăriile.